
"NORA DOA GURE EUZKERA?"

GU EUSKEREAREN ALDE

Errialde baten altxor aundienetariko bat, bere izkuntza da, zalantza barik. Izkuntzak errialde oneri nortasuna emoten dautso eta ori dala-ta, zenbat eta aberatsagoa izan ele ori, askoz sendoago izango da errialdea.

Euzkereari dagokionean, erri txiki eta banatu baten izkuntza izatean, gatzago da. Gure aberria, Frantziaren eta Españaren artean kokatuta dago eta orren ondorioz, euren berbetak oso indartsuak diranez, eragin aundia dabe gure artean eta gure euzkera kutuna da galtzaille urtetan dauana.

Gauzak orrela, guk euskaldunok izan bear dogu bere alde alegin guztiak egin bear doguzanok, bidezkoa danez. Bestela, Ebaristo Bustinza "KIRIKIÑO"ren liburu bateko izenburuak diñoan lez: "EDO GEUK EDO IÑOK EZ, EUZKEREAREN ALDE". Bai orixe. Guk ez ba dogu ezer egiten, kanpokoak bez.

AURRERA ALA ATZERA

Zoritxarrez, beste gai askotan lez, emen be, euskaldunok guztiz banatuta agertuten gara. Danak bat egin bearrean, bakotxa bere aldetik doa eta olan ez da arritzekoa gauzak, doazan Iegez, joatea.

Gaur egun, euskal erakundeak diru ugari erabilten dabe euzkerearen alde, aurrera egin dagian, ikastolak nun-nai doguz, euzkerearen aldeko alkarteak, ekitaldiak, geroago ta liburu geiago argitalduten dira euzkeraz, irrati ta telebisiñoak euzkeraz egiten dabe (batzuk beintzat), eta ori gorabera, zer lortu da? Ba, egia esateko... gitxi, ezebez ez esatearren eta ez ori bakarrik, euskaldun erri eta etxe askotan erdera nagusitzen joaku.

ZERGAITIK

Alde batetik, euskaldunen zabarkeriz. Bai, mingarri bada be, egi utsa da. Jendeak jakin arren, ez darabil; batzutan, erosoago egiten jakolako erderaz egitea eta beste batzutan, lotsatu egiten dalako.

Bestetik, Euskaltzaindiaren jokabidea eta berak sorturiko "el Batua" deritxona.

Baiña, ori baiño lenago, begitu dagigun atzeruntz denboran.

EUSKALTZAINDI ZINTZOA

1919garren urtean, Euskaltzaindia (jatorrizko ta benetakoa) sortu zanean, ba-egozan euskaltzale ospetsu ta zintzo batzuk, Azkue buru ebela. Orrean artean batzuk aitatu giñeiz: Eguzkitza, Campion, Urkijo, Olabide... eta abar.

Gizon oneik gogor ekin eutsoen euzkera obetu ta aldeztuteari eta batez be, bere batasuna lortzeari. Orretarako, Azkueren "Gipuzkera Osotua" oiñarri lez ebela. Orren alde egin eben lan, baiña euskalki guztiak kontutan artuta.

GUDALDIA

Geroago, 1936ko guda ankerra eldu eta Euskaltzaindiaren lana eten eginda geratu zan.

Guda ori amaitu eta urte batzuk igaro ostean, Euskaltzaindia asi zan bere lanean barriro be.

Urteak joan, urteak etorri, akademia onek aurrera jarraitu eban, eta olan, irurogei urteetara elduko gara.

EUSKEREA

LARRIALDIA

Urte oneitan asi ziran euzkerearen larrialdi eta zoritxarrak. Ona emen adibide batzuk:

On Manuel Lekuona, euskaldun jakintsu eta bikaiña. Euskaltzaindiatik kanporatua da, "el Batua" ^seroago izango dana, ez daualako onartu gura. Guzti ori azpikeriz eta koldarkeriz egiña.

1968'garren urtean, Euskaltzaindia "barri" onek ontzat emoten dau "el Batua" ori, euskaldun jatorren aolkuak baztertuaz.

Andik, amar urtetara, (1978an, ain zuzen be), beste batzar bat izan zan Bergaran, Euskaltzaindiaren banuan. Emen jazoko zan Euskaltzaindiaren banaketa.

**y

EUSKERAZAINTZA

Euskaltzale ta jakintsu batzuk, Euskaltzaindiatik urten eta Akademi barri bat sortu bearra ikusi eben. Olan agertu zan: EUZKERAZAINTZA-ERRI AKADEMIA.

EUSKALTZAINDI OKERTUA

Ordutik ona, gauzak olan ikusten doguz:

Alde batetik, Euskaltzaindia "barri"orrek, utsak zuzendu bearrean, aurrera darrai. Olan, "H" alper ori toki guztietan sartu, erderakadak zenbat gura, eta bere arauak onartuten ez dauzana, "or konpon, Mari Anton".

Orregaz, euzkera erreztu eta erakargarri egin bearrean, askoz gatxago egiten dau eta orren ondorioz, jendeak "Zein gatxa dan" esanaz ez dau onartuko gure berbeta ederra.

Ori eta guzti be, Euskaltzaindia "barri" onek alde guztietatik laguntza aundiak jasoten dauz, mueta guztietakoak. Beraz, aurrera jarraituko dau ondamentia zabalduz.

JOKABIDE JATORRAK

Bestetik, eta orreri aurre egin nairik, ba-doguz euzkera enikoaren alde lan eta ekintza txalogarriak

egiten dabezanak. Merezi dabe, bai, aitatuak izatea, erri lauak argi eta garbi jakin eta ezagutu dagizan.

Oneixek aitatu giñeiz: "Euzkera-zaleak" eta "Euzkerazaintza". Biak alegin danak egiñaz, euzkerea eriotzatik salbatu edo gaizkatu guran.

Gizasemeen artean, oneixek doguz: Aita Santi Onaindia (Euskaltzale eta olerkari ta euzkeratzaille parebakoa), Augustin Zubikarai (idazle jator eta oparoa), Iñaki Zubiri (idazle ta jakintsu bikaiña), Martin Olazar (Euskerazaintzako Lendakaria eta euskaltzale aspergabea), Karmelo Etxenagusia (euskal maisu ta euskeratzaille beiñena), besteak beste.

Danak lan aundia egiten dabe euzkerearen mese-dean; artzen daben ordaiña, ostera, oso urria da. Danok dakigu zergaitik.

| **

ERANTZUNA

Idazki oneri izenburua damotson itaunari erantzunez auxe esan giñei: Euskaltzaindiak daroan bidetik eriotzara doala, batez be, bere euskal sena ta jatortasuna kentzen ba dautsaz.

Eta ilten ba jaku gure Euzkerea, zer geratuko jaku? Azkenean, Euskal-Erria eta Zamora parra, eta gure nortasunari agur esan bearra.

Alan be, ondiño sasoiz gagoz euzkerea indartuteko barrero. Eta ori zelan lortuko litzake?

Euzkera ondo batu gura ba'dogu, euskalkiak garrantzi aundikoak dira, eta oneik be balio bear dabe orretarako. Orduan, bai alde batekoak (Euskaltzaindikoak) eta bai bestekoak (euzkera errikoaren aldezeak), euren alegiñak batu bear leukiez, euren arteko aldeak aaztuz, berandu izan baiño lenago.

Euskaldunok beti ibilli izan gara bananduta. Emen dogu aukera ezin-obeia, benetako batasun bat lortzeko.

Pentsakera eta pertsonen gaiñetik, gure Euzkerek iraun egin bear dau, orain, biar eta betiko.

Ez al gara izango ori lortuteko gauza?

MALAX-ETXEBARRIA TAR JON
"KALAMUA"